

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem - Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Régészet

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A középkor régészete (HLM 1229)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Szócs Péter Levente, III. tud. kut.						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	-
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	-
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					6
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	62				
3.8 A félév össz-óraszama	90				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	•
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	•

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A középkori régészetben használt fontosabb elméleti és módszertani kérdések megismerése: kronológiai meghatározások, történeti földrajzi kérdések, kutatási módszerek, eredmények • A középkori régészet szakterületeinek, irányzatainak, iskoláinak, központjainak megismerése a vonatkozó nemzetközi szakirodalom és kutatás-történet alapján, kiemelt figyelemmel követve a magyar és a román kutatást • A középkori régészet által használt forrástípusok megismerése: középkori tárgytipusok (osztályozás, keltezés, meghatározás), fontosabb lelőhely típusok (keltezés, azonosítás, meghatározás, speciális kutatási módszerek) • Interdiszciplináris megközelítések megismerése, kapcsolat más segédtudományokkal és, leginkább a régészet kutatási eredmények beágyazása az általános középkor-történeti diskurzusba – több típusú források felhasználása és lehetséges társítása révén
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Több forrástípus komplex értelmezése, értékelése

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Középkor történetének és emlékeinek megismerése, a régészet és az anyagi kultúra révén
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A főbb tárgytipusok megismerése (kerámia, üveg, csont, szarv, vas, bronz) – a meghatározás, keltezés és osztályozás alapelemei • Főbb lelőhelytípusok megismerése (egyházi építészet, erődítmények, várak, kastélyok, falusi és városi települések, temetők) – alkalmazott kutatási módszerek és eredmények • Fontosabb alkalmazott kutatási módszerek megismerése a terepen végzett feltáró munkától a leletek feldolgozásáig és értelmezéséig

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés: kutatástörténet, keltezési meghatározások és történeti-földrajzi fogalmak	Multimédiás vetítés	Kiemelt figyelemmel a középkori Erdélyre
2. Az írott- és képi források, valamint a műtárgyak szerepe a középkori régészetben	Multimédiás vetítés	A különböző forrástípusok értékelése a középkori régészet szemszögéből
3. A középkori régészetben alkalmazott módszerek	Multimédiás vetítés	Módszertani áttekintés, más korok régészetével való összehasonlítás
4. Középkori falusi települések régészeti kutatása	Multimédiás vetítés	Településstruktúra, lakóháztípusok, melléképületek, gazdaság. Településszerkezet és hálózat, utak, tájhasználat
5. Középkori városok, mezővárosok régészeti kutatása I.	Multimédiás vetítés	Lakóháztípusok, településrend, településhálózat, centralitás.

		Városi életmódhoz kötődő tárgyak, épületek
6. Középkori városok, mezővárosok régészeti kutatása II.	Multimédiás vetítés	Erdélyi középkori városi régészet- Városi anyagi kultúra
7. Középkori várak I.	Multimédiás vetítés	Földvárak – a fontosabb kutatott lelőhelyek, a feltárások helyzete és eredménye. Értelmezésük a kutatásban: közigazgatási szerep és kapcsolat a területi beosztással, védelmi kérdések az Árpád-korban
8. Középkori várak, udvarházak, nemesi rezidenciák II.	Multimédiás vetítés	Erődítés típusok és fontosabb elemei a középkori Erdélyben. Gazdasági és társadalmi kapcsolatok. Királyi, nemesi várak, városi és egyházi erődítmények
9. Középkori várak III.	Multimédiás vetítés	Esettanulmányok Erdélyből és a szomszédos vidékről
10. Középkori egyházi emlékek régészeti kutatása I	Multimédiás vetítés	Egyházszerkezet, egyházi topográfia. Székesegyházak, püspöki székhelyek
11. Középkori egyházi emlékek régészeti kutatása II.	Multimédiás vetítés	Városi és falusi plébániatemplomok
12. Középkori egyházi emlékek régészeti kutatása III	Multimédiás vetítés	A kolostor-együttesek építészeti elrendezése, ideális típusok és a középkori Erdélyben feltárt emlékek, rendi építészet
13. Középkori templom körüli temetők kutatása	Multimédiás vetítés	Temetők típusai és szerkezete, keltezési módszerek, antropológia és a kutatási eredmények (viselet, életmód, anyagi kultúra)
14. Kora újkor régészete	Multimédiás vetítés	Fontosabb lelőhelyek, eredmények, alkalmazott módszerek
<p>Könyvészet</p> <p>Benkő E. – Kovács Gy. (szerk.): <i>A középkor és kora újkor régészete Magyarországon</i>. Budapest, 2010.</p> <p>Visy Zs. (szerk.): <i>Magyar régészet az ezredfordulón</i>. Budapest, 2003.</p> <p>Holl Imre: "Középkori régészet: egy interdiszciplináris tudomány módszertani kérdései". <i>Archaeologiai Értesítő</i>. 130 (2005) 1-2. 181—194.</p> <p>A. A. Rusu: <i>Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV)</i>. Cluj-Napoca, 2005.</p> <p>Benkő E.: <i>Középkori mezőváros a Székelyföldön</i>. Kolozsvár, 1997.</p> <p>Benkő E.: <i>Kolozsvár magyar külvárosa a középkorban</i>. Kolozsvár, 2004.</p> <p>Benkő E.–Székely A.: <i>Középkori udvarház és nemesség a Székelyföldön</i>. Budapest, 2008.</p> <p>Daniela Marcu-Istrate : <i>Cahle din Transilvania si Banat de la inceputuri pana la 1700</i>. Cluj-Napoca, 2004.</p> <p>Popa, R. : <i>La începuturile evului mediu românesc</i>. Alba Iulia, 2008.</p> <p>Z. K. Pinter: <i>Spada și sabia medievală în Transilvania și Banat (secolele IX – XIV)</i>. Sibiu, 2007.</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az előadás lehetőséget ad a régész, a kutató, a muzeológus és a történelem tanár számára szükséges alap- és szakismeretek egy részének elsajátítására
- A program gyakorlati elemei a hallgatók számára lehetőséget nyújt a régészet által alkalmazott módszerek elsajátítására

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Minden helyes válasz 2 pontot ér. 90 pont összegyűjtése 10 érdemjegyet jelent	Kérdésekre adott írásbeli teszt	100%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• az írásbeli vizsga során 50 pont összegyűjtése			

Kitöltés dátuma

2020. 03. 29.

Előadás felelőse

Szőcs Péter Levente, III. tud. kutató

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020. 03. 29.

Intézetigazgató

Nagy Róbert Miklós egyetemi docens

